Редакторы:
МАРКО Д. БАЛАБАНОВЪ, ХР. Т. СТОЯНОВЪ.

Годишното спомоществованіе за вжтрѣ въ Държавата е една лира турска, а за ни, вънъ отъ Държавата ся притурятъ пощенскитѣ разноски. Спомоществованіето за шестъ мѣсеци е половина лира турска. Всяко спомоществованіе ся предплаща.

Писма неосвободены отъ пощенски разноски и неподписаны, не ся пріематъ по никакъвъ начинъ.

ВѢКЪ

ИЗЛѢЗВА ВСЯКА СЪБОТА.

Притежатель:
МАРКО Д. БАЛАБАНОВЪ.

Всяко нѣщо, което ся относи было до Спомоществованіята и Управленіето на ВѢКЪ, было до Редакціята ще ся испраща до притежателятъ на вѣстникътъ въ Галата — Илджъ-Ханъ, № 21. Спомоществованіята започнуватъ отъ началото на всякій мѣсецъ.

За извѣстія и за други частни помѣстванія ще ся плаща по два гроша на редътъ.

ЦАРИГРАДЪ, 19 Септемврій 1875.

Борсата, казватъ обыкновенно, е вѣрното мѣрило на политическото състояніе въ всяка една отъ европейскитѣ държавы. Това е дѣйствително една относителна истина, която никой не бы ся наелъ да оспори. Нѣма обаче съмнѣніе чи, и въ това отношеніе, често дѣйствителностьта ся прикрыва съ призрацы, измыслованы отъ спекулативныйтъ духъ.

Когато правителството бѣше вече успѣло да сключи единъ заемъ отъ милiонъ и половина лиры за да ся платятъ истекшитѣ лихвы на първый октоврій (н.); когато, отъ друга страна, новинытѣ, които ся съобщаватъ по херцеговинското движеніе клонятъ да предскажатъ гонимото умиротвореніе на разбунтованнытѣ области, въ цариградската Борса избухва ненадѣйно едно колебаніе по цѣнытѣ на всичкитѣ почти публичны фондове, което, ако да не бѣха горнитѣ свѣдѣнія, бы ся зело, въ други обстоятелства, за вѣренъ знакъ на едно болнаво състояніе не само на финанцiитѣ, но и на мѣстната политика. Държавныйтъ дългъ или *консолидето* ненадна тазъ седмица до 37, цѣна, до която не е слизало отъ доста время насамъ. Въ що състои причината на това? Да ли въ намѣреніето, което има царското правителство да ся спогоди за новы нѣкои заемы та да улесни платата и на онѣзи лихвы, които истичатъ слѣдъ три мѣсяцы, или въ нѣкои си предчувствія по политическото и дипломатическото поле, гдѣто си опытватъ силытѣ министры и посланицы, или въ нѣкои ненадѣйны препятствія по бойното поле и по окржжающитѣ го страны, гдѣто духоветѣ бѣха въ распаленіе? Това сж тайнытѣ на Борсата и смѣло бы было, отъ наша страна, да искамы да ся опытамы тука да вникнемъ въ тѣзи тайны.

Като оставимъ обаче на страна свѣтътъ на Борсата и на финанцiитѣ, ный пакъ забѣлѣжвамы чи, какъвто край и да земне херцеговинското движеніе, отъ него всякога ще остане това, чи то събуди и тури въ не по малко движеніе всичкійтъ дипломатическій свѣтъ въ Европа.

Знаятъ вече читателитѣ ни отъ онова, що писахмы по тази часть въ минжлитѣ броеве, колко европейската дипломація ся заинтересува съ въсточнытѣ работы по поводъ на избухнжлыйтъ пожаръ въ Босна и Херцеговина. Навѣрно може да ся каже чи европейскитѣ кабинеты може да не сж съгласны относително до сждбината на възставшитѣ области въ турската държава. Отъ всичко обаче излиза чи тѣзи кабинеты, безъ исключеніе, сж въодушевены отъ еднаквата мысль да настоятъ пріятелски при Высоката Порта за да ся предпріематъ и осжществятъ този нжть дѣйствителны улучшенія за сждбината на всичкитѣ христіански жители въ турската държава. Предъ тази главна мысль приключенія на бойното поле не губятъ наистина нищо отъ тяжестьта и отъ значеніето си, но служатъ повече за побужденіе на дипломатическитѣ дѣйствія. Отъ друга страна, видися чи този нжть нито тѣзи дипломатически дѣйствія нито обѣщаніята на царското правителство ще ся ограничатъ само въ кржгътъ на простата теорія. За това клонятъ да засвидѣтелствуватъ много знакове, между които най маловажныйтъ не е и слѣдующата депеша отъ С-Петербургъ, подъ дата 17/29 Сен.

«*С-Петербургскійтъ вѣстникъ* (органъ полузваниченъ) увѣрява чи Турція сама припознава нуждата отъ преобразованія и чи Великійтъ Везиръ е готовъ да ги испълни.» Сжщійтъ вѣстникъ прилага: «Трѣба, слѣдователно, европейскитѣ кабинеты да ся въздержатъ отъ всяко дипломатическо натисканіе и да ся ограничатъ да принесатъ само помощьта си за да уталожатъ възстаніето и да осъвършенствуватъ установленіята, които да отговарятъ на мѣстнытѣ нужды. Това не е лесна работа, но това не надминува силытѣ на дипломаціята; днешната криза ще докара, чрезъ общото дѣйствіе на кабинетытѣ и на турското правителство, едно серіозно улучшеніе на Въстокъ.»

Както бѣлѣжи и самата депеша, вѣстникътъ, който говори тъй, е полузваниченъ органъ на Петербургскійтъ кабинетъ. Позволена е, прочее, мысльта чи той отражава по тази часть възрѣніята, които преодоляватъ днесь въ този кабинетъ; а понеже днесь не е за никого тайна чи сжществува единъ троченъ съюзъ, то навѣрно може да ся каже чи възрѣніята на Германія и на Австрія не могатъ да сж твърдѣ много различны отъ тѣзи. Извѣстны сж пакъ, отъ друга страна, чувствата на Англія и на Франція въ днешнитѣ приключенія на Въстокъ. Всички признаватъ чи е нужда да ся зематъ подъ серіозно вниманіе нѣкои си преобразованія, станжли необходимы. Англія не е измѣнила коренно, както искатъ да кажатъ нѣкои си, свойта политика; Англія гледа само на работытѣ съ по друго око, и то въ полза не по малка за христіанскитѣ народонаселенія, отъ колкото и за самото правителство.

БЕЗОПАСНОСТЬТА,—
ВТОРА ОСНОВА НА ОБЩЕСТВОТО.

По поводъ на послѣднитѣ царски заповѣди ный представихмы въ минжлый-тъ брой нѣкои сжжденія за правдата въобще.

Правдата обаче нѣма предъ видъ друго освѣнъ редътъ въ человѣческитѣ общества. Послѣдната и дума е редъ. Тъй е тя основа на всяко общество по малко или по много устроено.

Старытѣ Римляне съкращаватъ всичкитѣ условія на редовныйтъ общественъ животъ въ слѣдующитѣ думы: *да ся живѣе честно, да не става никому никаква щета, да ся отдава всякому своето.* Тѣзи думы сж и до днесь еще основата на всяко общество, което иска да ся нарече устроено. Тамъ гдѣто тѣзи колкото старовременны, толкози и истински наставленія не ся разбиратъ, тамъ ще каже чи и добрѣ разумяваныйтъ общественъ животъ ся намѣрва еще въ пѣлнытѣ си и чи человѣцытѣ иматъ да праватъ еще голѣмы стжпки за да стигнатъ до първото поне стъпало на общественната образованность. Обществото предполага редъ. Еще повече. Общество безъ редъ е поле на непрестанны, а често и кървавы сблъсквания. Но що друго е редътъ, ако не прилаганіето въ дѣйствіе на горнитѣ наставленія?

Редъ е да бждатъ гражданетѣ на което и да е общество честны за себе си и честны едны къмъ други:

Редъ е никой никого да не обижда, никой никому да не вреди, никой на никого да не посѣга злотворнически нито животътъ, нито имотътъ, нито честьта.

Редъ е, когато за зла честь, ся нарушатъ нѣкакъ тія предписанія, общественната съвѣсть и общественната правда да отдаватъ всякому своето, да наказватъ прилично злодѣйцытѣ, да удовлетворяватъ обиденныйтъ, да възстановляватъ въ всичкото му величіе законътъ.

Такъвъ е общественный-тъ редъ, за който ся е пролѣла толкозъ человѣческа кръвь отъ вѣкове и който е былъ всякога предметъ на гжбоки размышленія и на зрѣлы сжжденія.

Ако правдата е и трѣба да е бистрото и безпристрастното онова око, което всичко да нагледва, то общественныйтъ редъ е, тъй да кажемъ, посоката, къмъ която трѣба постоянно да е обърнжто това око. Редътъ обаче е гола дума, когато, като това око често слѣпопствува въ голѣма щета на страждущето человѣчество, исчезне, отъ друга страна, и това, що ся казва общественна *безопасность.* Въ такавъ случай животъ-тъ въ общество сжществува само на дума. Въ такъвъ случай, трудътъ е не само невъзможенъ, но еще и излишенъ. Защо, наистина, и за кого да работи человѣкъ отъ сутринья до вечерья, когато той не е оздравенъ нито за животътъ си, нито за плодътъ отъ своя потъ? Въ такъвъ случай, человѣческата дѣятелность ся обезсърдчва и ся ограничa въ най тѣснытѣ предѣлы, защото никой не ся рѣшава да ходи да излага и животътъ си и имотътъ си по нжтища, гдѣто нѣма безопасность. Въ такъвъ случай повреждатся не само частнытѣ интересы, но, по край тѣхъ, и общественнытѣ интересы, и държавнытѣ интересы, защото невъзможно е общественното благоденствіе тамъ гдѣто отъ всяка страна ся издигатъ непреодолимы препятствія за частното благоденствіе. Ето защо, преди всичко, държавата трѣба всякога да ся грыжи най много за общественныйтъ редъ и за общественната безопасность.

Много теоріи ся появиха върху назначеніето и длъжноститѣ на държавата въобще въ человѣческитѣ общества. Едны искатъ и чакатъ отъ нея всичко, като я натоварватъ съ длъжности, които не сж отъ кржгътъ ѝ. Други пакъ я оголватъ отъ всичко, като ѝ отнимватъ и онія длъжности, които ся видятъ чи сж неотдѣлны отъ самото ѝ сжществуваніе. Всички обаче сж съгласны да възложатъ на държавата длъжностьта да ся грыжи постоянно за съхраненіето на безопасностьта въ предѣлытѣ, въ които е призвана тя да дѣйствува. За тази единственна цѣль ся назначава отъ начало и една голѣма часть отъ даждіята, които даватъ всичкитѣ членове отъ държавата. Въ тази длъжность на държавата ся съсредоточаватъ, тъй да кажемъ, и честьта и животътъ и имотътъ на гражданетѣ. Вънъ отъ организованнытѣ общества, тамъ гдѣто человѣческитѣ сынове иматъ еще злополучіето да ся скитатъ голы и босы отъ пустыня на пустыня, отъ рѣки на други рѣки, и отъ корія на друга корія, безъ начальницы постоянны, безъ законъ, безъ никакво устройство, тамъ гдѣто *мое и свое* е всичко що може человѣкъ да усвои грабешкомъ съ силата на мышцытѣ си или съ силата на оржжіето си; тамъ ся разумява чи може да нѣма ни понятіе отъ това, що ся казва общественна безопасность въ устроеннытѣ общества, тамъ убійствата и кражбытѣ, тамъ немареніето нито за животътъ нито за имотътъ на другитѣ, тамъ непочтителностьта къмъ каквото и да сж начальницы, замѣстяватъ редътъ и законътъ, които трѣба да преобладаватъ въ устроеннытѣ общества.

Никадѣ правдата не ся разумява отдѣлно отъ безопасностьта. Имай добры законы, имай добры сждіи, имай и добрата воля да приспособлявашъ честно и точно тѣзи законы: Нѣма ли безопасность? Всичко е напраздно, въ обществото ще преобладава голѣмъ хаосъ, голѣмо разстройство, голѣмо наскърбленіе, голѣмы неправды, а животътъ, при такива условія, става почти невъзможенъ. Безопасность-та е дѣсницата на правдата.

Както казахмы въ минжлый-тъ брой, царското правителство постоянно ся грыжи за въстържествуваніето на правдата въ пространната Оттоманска държава, и послѣднитѣ царски заповѣди ясно свидѣтелствуватъ чи Негово Велич. Султанътъ никакъ не разумява да остави своитѣ вѣрны подданны да ставатъ жьртва на каквято и да сж злоупотребленія отъ кадѣто и да происхождатъ тѣ. К то оцѣнихмы както трѣбаше великото значеніе на тія высоки заповѣди, въ искренностьта си, отъ която нико не смы рачили да ся отклонимъ въ п бличнытѣ разисканія, не мыслимъ и дне да ни ся вмѣши въ грѣхъ и въ вина, а свършимъ и настоящата си статія съ н кои бѣлѣжки, плодъ отъ желаніето ни съдѣйствувамы и ный, по възможнос за утвърждеціето въ държавата на о человѣколюбивы и напредователны нач ла, отъ които ся види въодушевлено самото царско правителство, подъ вдъ хновеніето на И. В. Султанътъ.

Правдата е основа на обществот Но първото условіе за общественный редъ е безопасностьта, безъ която всич ко ся умьрщлява въ което и да е об щество. Нѣма съмнѣніе чи една от първытѣ грыжи на царското правител ство е была и е всякога да ся пази без опасностьта въ държавата. Нѣма съмнѣ ніе чи днесь има строги законы, кои защищаватъ и честьта и животътъ и и мотътъ на всичкитѣ граждане безъ ни какава разлика. Нѣма съмнѣніе чи днес областитѣ сж по избавены отъ бичь-т на онія человѣкообразны звѣрове, кои подъ имято на разбойницы, кръстосвах другъ нжть нѣкои си мѣста отъ държа вата и приносяха невъобразимы щети н клѣтытѣ народонаселенія и на самат държава. Напредъкътъ по тази часть чувствителенъ на всякадѣ. Това е така Но, нека кажемъ истината въ всичкат и пълнота. Вопреки царската воля, во преки благитѣ намѣренія на правител ството, вопреки сжществующитѣ законы безопасностьта страда еще тукъ-тамъ страда въ голѣма щета на обществен ныйтъ редъ, на земледѣліето, на търговіята, на общественното богатство, на самата държава. Нѣма, мыслимъ, да кажемъ тука нищо ново по този въпросъ ако си позволимъ да припомнимъ само всичко що ся писа цѣла година въ цариградскитѣ вѣстницы за нарушеніето на безопасностьта както въ всичкото почти Добруджанско окржжіе, така и въ Одринското отъ разны разбойницы, между които ся споменаха най много Черкезытѣ. Вѣрвамы чи това съ время еще е наскърбило царското правителство, и знаемъ чи не веднаждь и дваждь е заповѣдало то да ся зематъ потребнытѣ мѣрки за предотвращеніе на подобны вопіющи злоупотребленія. При всичко това, безопасностьта, а съ нея заедно и най сжщественнытѣ и най жизненнытѣ интересы на държава-та слѣдватъ еще да страдатъ по нѣкои мѣста. Еще преди три недѣли отъ Плѣвненското окржжіе ся издаде плачевный-тъ гласъ, издигнатъ отъ убійства, които изискуватъ строго наказаніе. Честны граждане сж изгубили кой братъ, кой сынъ, кой своя родина. Това ся казва нарушеніе на онази общественна безопасность, която е необходима за правильныйтъ животъ на обществата. Това

ПОДЛИСТНИКЪ НА ВѢКЪ.

СКЖПЕРНИКЪТЪ

(Комедія на Моліера).

ПЪРВО ДѢЙСТВІЕ.

СЦЕНА ТРЕТЯ.

Стрѣлчо.

Имашъ ты тука . . . пары . . . . скрыты?

Грабчо.

Какво бжбрешъ, бре? Казахъ ли ты азъ чи имамъ пары скрыты? (*низко*). Діаволитѣ мя хващатъ. (*съ высокъ гласъ*). Попытахъ тя просто да не бы да ходишъ, хитъръ и дукаръ, както си, да разлаваш по валище, хиляды нѣща открадены; желалъ быхъ да видя на бѣсилото нѣкого отъ тія, които го носятъ.

Стрѣлчо, особенно.

Ахъ, какъ добрѣ щѣше да е, чилѣкъ като този, да пати онова, отъ което ся бои толкозъ много! Колко щѣхъ да ся радвамъ, ако можахъ да открадна. . . .

Грабчо.

Е?

Стрѣлчо.

Какво?

Грабчо.

Какво казваше тамъ *да открадна?*

Стрѣлчо.

Казвамъ да потрьсишъ и придиришъ навсякадѣ за да видишъ да не бы да сьмь откраднaлъ . . .

Грабчо.

Чи мигаръ нѣма, мыслишъ, да направя това?

Грабчо, (брька и дири въ пазухитѣ на Стрѣлча.)

Стрѣлчо, особенно.

Поврага и сребролюбіето и сребролюбцытѣ!

Грабчо.

Що? какво каза?

Стрѣлчо.

Какво казахъ?

Грабчо.

Казахъ да идатъ поврага и сребролюбіето и сребролюбцытѣ.

Грабчо.

Какво разумявашъ съ това?

Стрѣлчо.

Разумявамъ сребролюбцытѣ.

Грабчо.

Чи кои сж тія сребролюбцы?

Стрѣлчо.

Хора нищо и никаквы, вари-клечковцы простолукавы.

Грабчо.

Но какво разумявашъ ты съ това?

Стрѣлчо.

Какво тя е пакъ грыжа тебе та си давашъ такъвъ трудъ?

Грабчо.

Грыжа ся азъ за каквото щж.

Стрѣлчо.

Да не бы да ти минува презъ умътъ чи азъ приказвамъ за тебе?

Грабчо.

Тебе да не тя е грыжа какво ми минува мене презъ умътъ; искамъ само да ми кажешъ, когато каза това що каза, за кого го каза?

Стрѣлчо.

Казахъ го . . . казахъ го . . . на . . . . казахъ го на калпакътъ си.

Стрѣлчо.

Искашъ да ми запретишъ да кълна сребролюбцытѣ?

Грабчо.

Не; но ще ти запуша устата за да не бжбрешъ и ще тя научa да не си така безочливъ. Мълчи!

Стрѣлчо.

Ничіе имя не казвамъ азъ.

Грабчо.

Ще тя набухамъ, бре, ако слѣдвашъ.

Стрѣлчо.

Който ся сѣща чи има мухи, нека ся брани. Да кажа както казватъ по нашенско: *Гузнено нечопено бѣга.*

Грабчо.

Ще ли да млъкнешъ?

Стрѣлчо.

Щж не щж, какво щж правя? трѣба да млъкна.

Грабчо.

А, а!

Стрѣлчо, като показва на Грабча нова една пазуха отъ дрехата си.

На, на ти еще една пазуха, нищо да ся благодаришъ.

Грабчо.

Ела, дай ми го безъ да трься.

Стрѣлчо.

...да твриш, и за които обычаны да ...рвамы чи не ще ся покаже хладнодушно къмъ онія, които или не сж быдостойны да ги предотвратятъ, или не имали добрата и твърдата воля да ...стжпятъ както трѣба, вѣднаждь като ...станжли. Върхъ никого не щемъ лично нападнемъ. Но за никого не е тайна ...несь чи не навсякадѣ мѣстнытѣ власти ...казватъ потребното усърдіе да отгоятъ постоянно и вѣрно на высокитѣ ...на правдолюбивытѣ намѣренія на нево Величество Султанътъ. Отъ тука ...пющи неправды на нѣкадѣ, отъ тука ...лакванія, отъ тука охканія до отчаяніе. Считамы за наша длъжность да приеечемъ вниманіето на царското правиелство върху подобны нарушенія на общественната безопасность.

Правда и безопасность: тѣ сж двѣтѣ основы на добрѣ устроенытѣ общества. Волята на царытѣ и на правителството е да царува правдата, да царува безопасностьта. Защо тѣ да ся нарушаватъ? . . . . .

ВЪНШНИ НОВИНЫ.

ЕЛЛИНСКАТА ПЕЧАТЪ И СЛАВЯНЕТѢ.

По поводъ на херцеговинското движеніе въ еллинската печать ся проявяха разны мнѣнія относително до настоящитѣ и до бждащитѣ сношенія на Елада съ славянскитѣ племена. Когато нѣкои си отъ еллинскитѣ вѣстници ся ползуватъ отъ днешнитѣ приключенія да кажатъ, съ единъ тонъ по малко или много пресмѣтнатъ, незадоволството си отъ извѣстныйтъ ходъ на работытѣ въ послѣднитѣ времена, други пакъ — каквото сж, напримѣръ, атинскійтъ *Еонъ* и тріестинската *Имера*, зиматъ поводъ отъ сжщитѣ тія приключенія да осждятъ недъзрѣнія, съ които нѣкои си мнимы, наредъ тѣхъ, патріоты и късогледы политицы, като лѣжатъ сами себе си, заклятъ да поддържатъ и между другитѣ неумѣстныйтъ онзи фанатизмъ, който е плодъ на заблужденіето и на претѣмнѣлы мечтанія.

Отъ една такава статія, обнародвана послѣдне въ реченыйтъ *Еонъ*, ный извличаемы нѣкои отломъцы:

Като говори за неприличныйтъ языкъ, който държатъ въ днешнитѣ обстоятелства нѣкои други органы, *Еонъ* ся отзива както слѣдова:

«Славянетѣ сж наши непріятели, казватъ нѣкои си; тѣ ся подигнжха противъ насъ, тѣ ны обидяха, тѣ ны оскърбиха, тѣ ны наклеветиха. Вчера еще не ли ни отнеха България? Нашътъ интересъ е да имъ отдадемъ онова, което заслужватъ.» *Това пише* Еонъ *чи казватъ нѣкои грьцки фанатизираны органы. На това той отговаря така:*

«Не щемъ да разгледамы до колко сж точны горнитѣ прикаски; нека допуснемъ чи всичко е както казватъ тія органы. Каква полза обаче отъ това? Дѣйствителната побѣда не състои въ еврейското отмъщеніе, но въ христіанското великодушіе: оскърбляющійтъ не побѣждава съ други оскърбленія и злословія оскърбителя си; обиждающійтъ не ся поражава съ други обиды; не унижава който ся старае да унизи онозгоди, който ся е прьвъ опыталъ да го унизи; надвива онзи, който стои вѣренъ на народната си догма, който уважава исторіята си, който показва великодушіе, който почита и обожава священнытѣ догмы на свободата и на заключенія ѝ. Привременнытѣ страсти минуватъ, но начатѣзи святы начала, които сж основата на цѣлыйтъ му животъ, за да свърже политическата му сждбина съ ефемернытѣ страсти. Велика политика е не онази, която ся истощава въ низки отмъщенія, въ малолѣпны противооплакванія, но онази, която има за предводитель обширната истина въ политическійтъ животъ, послѣдователность-та и искренностьта. На какво друго смы длъжны сами ный Еллинытѣ, ако не на преобладаваніето на тази политика, за приознаваніето ни като народность отъ силнытѣ на свѣтътъ? Отъ тѣхъ попскахмы ный да не забравятъ началата, които сами тѣ провъзгласиха, да не пристжпятъ до ничтожны отмъщенія, но да отправятъ политиката си къмъ насъ споредъ предписанія на общата нравственность, приспособена на политиката. Това ся сполучи най послѣ. Това става и днесь въ сношенія на Еллинытѣ къмъ Славянетѣ. Тѣзи нека пріемемъ чи ся отрекоха отъ священнытѣ догмы на истината и чи тѣ работиха за себе си въ наша щета: но ный тогава ще имамы врьхъ надъ тѣхъ, до кого тѣ слѣдватъ да ны обиждатъ, тогава ще ги побѣдимъ и ще спасемъ, съ святостьта на началата, собственното си бытіе, тогава ще утвърдимъ народното си величіе, не ако ги подражавамы, но ако постоянствувамы въ высшата правда. Поражавася непріятельтъ, когато ся обезоржжава или когато ся докарва въ състояніе да не може вече да ся біе; въ политиката надвыва който успѣе да докара противникътъ си въ трудно положеніе, който го полага въ неправдата, който показва себе си чи стои по горѣ отъ противникътъ си, — предъ образованыйтъ свѣтъ. Не докарвамы обаче Славянетѣ въ положеніето на обиждающійтъ, не ги обезоржжавамы, не ги показвамы по долни отъ насъ, и, слѣдователно, по малко уважаемы, като ги оскърбявамы всякояче. Ще направимъ трудно положеніето на Славянетѣ, ще имъ покажемъ чи дѣйствително стоимъ по горѣ отъ тѣхъ, и чи тѣ сами себе си обиждатъ като интригуватъ противъ насъ, когато, намѣсто низка и нищожна една политика, противоположимъ ный великата и мжжественна политика на вѣчнытѣ начала на правдата, на които смы и ный длъжны за народното си възстановленіе. Както въ стара Елада, така и днесь на Истокъ има солидарность между народытѣ, които го населяватъ. . . . Може Славянетѣ да не разумяватъ това начало и, слѣдователно, да ны обиждатъ; наша длъжность и нашъ интересъ е да ги вразумимъ; а ще ги вразумимъ и ще осуетимъ всяка тѣхна дѣятелность, не ако ги подражаваемы въ нападенія, въ низката политика, въ хулытѣ, но ако не забравямы народното си сжществованіе, исторіята си, честолюбіето си, ако ся покажемъ знамяносцы на вѣчната политика на правдата, ако разберемъ чи истинный-тъ интересъ на бждащето ни лежи въ въстържествованіето на правдата . . .»

Българетѣ такожде не обиждатъ никого, като искатъ въстържествуваніето на правдата, и желателно е щото идеитѣ, които раскрыва Еонъ, *да ся повече распространеры въ грьцкати публицистика.* Р.

АВСТРО-УНГАРІЯ.

По Херцеговинското възстаніе.

Между проектытѣ на адрессытѣ, представены въ маджарската камара отъ нѣколко депутаты, вѣстницытѣ бѣха забѣлѣжили и проектътъ на извѣстныйтъ Милетича. Този проектъ былъ поддържанъ отъ отломцы, които сж въ ръцѣ на ново-...ния въ въсточныйтъ въпросъ. Слѣдъ като поискалъ отъ предсѣдательтъ да ся изясни върху стояніето на правителството въ тази работа, Политъ приложилъ слѣдующето:

«Поведеніето на Австро-Унгарія спрямо възстаніето въ Турско има наистина нужда отъ разясненіе, защото то е или поне бѣше твърдѣ съмнително. За никого не е тайна чи Австро-Унгарія, най напредъ, ся показа симпатическа къмъ херцеговинск. възстаніе, и промѣненіето ся яви само когато въ Цариградъ ся яви голѣмо незадоволство, а възстаніето зе размѣры на едно общо движеніе на Сърбитѣ въ Турско: и, за да ся даде доказателство на добры расположенія къмъ Портата, въ Австрія ся наруши дору и началото на невмѣшателство, като ся даде на Турцытѣ позволеніе да излѣзатъ на Клекъ за да могатъ да нападнатъ ототзадъ на христіанетѣ.

Но поведеніето на Австро-Унгарія къмъ Сърбія бѣше еще по странно. Князь Вреде, генералный австро-унгарскій консулъ въ Бѣлградъ, заплаши Княжеството, съгласно съ наставленія на правителството му, чи ще влѣзатъ въ него австрійски войски. Това не е всичко. Министерството на иностраннытѣ дѣла обнародва въ полузваничнытѣ органы чи е пріело оплномощіе отъ Россія и отъ Германія за довършваніето на Сърбія, когато ни въ Берлинъ ни въ С.-Петербургъ не знаяха нищо за това: министерството, впрочемъ, ся принуди да опровергне тази новина. Когато подобны дѣла ся явяватъ, чини ми ся чи унгарската камара има право да поиска нѣкои изясненія. Словото на престолътъ, намѣсто да ся занимае съ това, изрази надеждата чи миръть ще ся съхрани. Съхраненіето на миръть е едно благородно дѣло, но само тогава, когато сжществуватъ условія на траенъ миръ...»

ЧУВСТВА ЧЕЛОВѢКОЛЮБИВЫ ВЪ АВСТРІЯ ЗА БОСНЕНСКИТѢ И ХЕРЦЕГОВИНСКИТѢ БѢЖАНЦЫ.

Споменахмы и въ мнжлытѣ броеве за голѣмото число бѣжанцы въ Австрія отъ полето на разбунтованнытѣ мѣста въ Босна и Херцеговина. Това число достига до десятки хиляды, а жално е и достоплачевно положеніето, въ което ся нахождатъ тѣзи злощастницы, които сж повечето старцы изнемощѣли, жены и дѣца. Не само австрійскитѣ жители, но и самото правителство побързаха да принесатъ на тія злощастницы разны помощи за съхраненіето имъ. Каквато и да е политиката на Австрія въ днешнитѣ обстоятелства, тя ся потруди да помогне на тѣзи госте отъ нужда. Като описва това положеніе віенската *Пресса* пише слѣдующето:

«Когато нѣкои вѣстницы ся пущатъ въ недовършенны разисканія за да докажатъ полезно ли е или не присъединеніето на Босна и на Херцеговина къмъ Австрія, ный имъ сочимъ друга една гатанка, която ся налага на дипломаціята и която ны интересува не малко насъ Австро-Унгарцытѣ. Тази гатанка е положеніето на злополучнытѣ бѣжанцы, които сж отъ всичко лишены. Австрія не можеше да изгони отъ границытѣ си жены, дѣца и старцы, а щомъ ги пріехмы ный не можехмы да ги оставимъ да умратъ отъ гладъ; при това ный трѣба да ся грыжимъ и за бѣжанцытѣ въ Черногора за да не ся принуди тя да ся намѣси съ оржжіе въ възстаніето. Истина е чи ный не можемъ да ги държимъ тука за всякога, нито да ги заселимъ въ Босна и Херцеговина, нито да ги пратимъ въ Малоазія. Ако ся не ангажирамы, ако не ангажира и консулската комиссія въ Мостаръ ще ся занимае съ тія злополучны сжщества и ще поиска отъ Высоката Порта ратителство за бждащата имъ безопасность. Въ Цариградъ ще побързатъ да дадатъ голѣмы обѣщанія, но трудно е, колкото добры и да сж расположеніята на Высоката Порта, да ся испълнятъ тія обѣщанія: а ако Австрія ся основе на тѣзи обѣщанія и испрати у дома имъ бѣжанцытѣ, то бы было равно съ изгонваніето имъ отъ границытѣ. На дипломаціята, прочее, надлежи да изнамѣри средство за по практическо рѣшеніе, тъй щото да ся дадатъ потребнытѣ гаранціи до като страститѣ ще бждатъ раздразнены въ тѣзи области.»

Депеши до европейскитѣ вѣстници по херцеговинскитѣ работы.

Отъ *Рагуза* телеграфисфатъ (8/20 Септемврій) слѣдующето:

«Пять батальоны редовна войска стоятъ на редъ по пжтьтъ отъ Рагуза до Требиня, подкрѣпляваны отъ артилеріята. Двѣстѣ конье натоварены съ бранно тръгватъ утре. Възстаницытѣ пріеха помощи предъ Главски, който заплашватъ.»

Друга една депеша отъ сжщійтъ день говори за нѣкои битвы и приказва за нѣкои побѣды на възстаницытѣ.

Отъ *Бѣлградъ* 5/17 Сентомврій) телеграфисфатъ въ Віена: «Русскійтъ консулъ въ Бѣлградъ телеграфисалъ, казватъ, на генераля Игнатіева да ся откаже отъ всяка надежда за сполука. Възстаницытѣ не щжтъ да чуятъ да ся прикаже за преговоры съ турскійтъ комисаръ. Тѣ не си мечтаятъ нѣщо за помощь отъ Европа, надѣятся обаче за помощь отъ княжествата. Умиротворителното дѣло на комиссія ся счита тука като съвършенно несполучило.»

Віенската *Пресса* обнародва чи «Меморандумътъ представенъ на консулытѣ отъ Херцеговинцытѣ исчислява оплакваніята на тази область, които ся въскачватъ до двадесять. Меморандумътъ иска свободата и независимостьта на разбунтованнытѣ окржжія.»

Вѣстникъ *Келетъ Непе* обнародва слѣдующата новина отъ Бѣлградъ: «Народната стража отъ окржжіето Неготинъ зе по сто фишецы за всякій мжжъ; натрупвати премного храны и припасы. Войската е приготвена за бой, раздѣлена на отдѣленія. За предлогъ на тія въоржженія ся представлява съсредоточіето на войски въ Нишъ.»

СЪРБІЯ

АДРЕССЪТЪ,

който е поднесла народната сърбска Скупщина князу сърбскому Милану Обреновичу IV

Ваша Свѣтлость,

Премилостивый Господарю!

Като народната Скупщина видѣ въ средината си своя любимъ владѣлецъ, и като този владѣлецъ, който ся старае неуморно за напреднованіето на милото ни отечество, очаква въ днешнитѣ тежки времена отъ народната Скупщина родолюбива подпорка, то и народното представителство е готово да ся отзове живостно предъ Ваша Свѣтлость съ основа родолюбіе и единодушіе, които сърбскійтъ народъ всякога е засвидѣтелствовалъ на славныйтъ домъ Обреновича.

Господарю! Наистина е тежко положеніето на Сърбія. Прикупленіето на голѣмы военны отдѣленія при нашитѣ границы отъ страна на отоманската Порта, която завзима заплашително положеніе спрямо Сърбія, отегли нашитѣ братія отъ полскитѣ имъ работы и отъ огнищата имъ, и ги принуди да ся въоржжатъ и да пазятъ цѣлостьта на нашата земля, както отъ къмъ западнытѣ така и отъ къмъ въсточнытѣ ѝ границы.

Сърбскійтъ народъ, който е съ мечь и съ кръвь откупилъ своя мила домовина, добрѣ помни думытѣ на Ваша Свѣтлость въ прогласеніето ви отъ година 1872: «*Да би грешно било изгубити и кому ману тековину* (частица) *Нашихъ отаца, а мало поносно да сами нашои не привредимо.*» Тѣзи рѣчи сж останжли глжбоко начьртаны въ сърдцето на всякъ Сърбинъ. Добро е да си припомнимъ тія речи въ днешнитѣ обстоятелства. Времято е критическо, но, Господарю, не по малко твърда е и волята на сърбскійтъ народъ да ся намѣри на высотата на своето положеніе.

За това Скупщината въ имято на сърбскійтъ народъ, изявлява ясно това, чи сърбскійтъ народъ е готовъ да защити своето отечество, да забрани свободата си и да заварди татковината на великійтъ Милоша и нашитѣ дѣды. Нѣма жьртва, която Сърбія не бы, въ това имя, принесла на святыйтъ олтарь на нашето отечество.

При гласътъ на Ваша Свѣтлость нашътъ народъ е готовъ да стане, единъ человѣкъ, да забрани своето драго отечество.

Господарю, вѣковѣчнытѣ патила принудиха нашитѣ братія въ Босна и Херцеговина да възстанатъ и да ся борятъ съ оржжіе у ржка за своитѣ человѣчески и народны права.

Проливаніето на кръвьта имъ дѣйствува върху нашитѣ братски чувства; отчаяныйтъ имъ гласъ налага симпатическій отзивъ и въ другійтъ просвѣтенъ свѣтъ. Ный не можемъ, ный не смѣемъ да сми равнодушны на тѣхната сждбина.

Скупщината е проникната отъ най глжбоки чувства на захвалность, като гледа чи Ваша Свѣтлость настоявате да ся успокоятъ конечно разнемиреннытѣ границы, а на нашитѣ страждущи братія да ся даде потребното задоволеніе.

На този патріотическій пжть може Ваша Свѣтлость напълно да ся уповава на подпорката отъ страна на сърбскійтъ народъ. Той е готовъ да остави на расположеніето на Ваша Свѣтлость всичкитѣ средства, които бы потрѣбали за да ся рѣши благополучно този великъ задатъкъ. Народната Скупщина, като изявлява и тука, въ имято на сърбскійтъ народъ, своята готовность на всякакви жьртвы, увѣрена е чи Ваша Свѣтлость ще води, съ своето правителство, това велико дѣло съ такъвъ начинъ, който би былъ най сгодныйтъ за Сърбія да отговори на своя позивъ съгласно съ интересътъ си и съ честьта си.

Народната Скупщина ще ся наеме съ разглежданіето на давно очакванытѣ предложенія, за които е това дума въ престолното слово. Тя ще ги претрси и оцѣни както заслужватъ.

Между тѣмъ, Скупщината ще направи и отъ своя страна нѣкои предложенія, потребны за развитіето на нашитѣ уставны учрежденія, а именно такива каквито ся относятъ до промѣненіето и допълненіето на нѣкои си нареждания въ уставътъ както, напримѣръ, до по здравата отговорность на министрытѣ до преобразованіето на нашето законодав-

---

Стрѣлчо.

Какво ти сьмь зелъ? нищо не сьмь ти зелъ.

Грабчо.

Наистина?

Стрѣлчо.

Наистина.

Грабчо.

Сбогомъ. Иди поврага, чортъ . . .

Стрѣлчо, особенно.

Сега сьмь вече исиждѣнъ наздраво.

Грабчо.

Хайде, добръ ти часъ; товаръ тежъкъ да бжде на съвѣстьта ти, клѣтнико, ако бы да ми си зелъ нѣщо.

СЦЕНА ЧЕТВЕРТА.

Грабчо, самъ.

Слуга за обѣсване; колко мя смущава! никакъ не ми ся ще да гледамъ около себе си този крывокракъ. Истина е, отъ друга страна, чи не е лесно да има нѣкой пары и да ги варди въ кжщата си. Блаженъ онзи, който е купилъ съ паричкитѣ си здравы *фондове*, а държи отгорѣ си само потребното за ежедневнытѣ разноски. Кадѣ да скрыешъ всичко, въ цѣла една кжща, а да си миренъ! Има наистина желѣзны овчезы, но менѣ и тѣ не ми вджхватъ довѣріе; тѣ ми ся виждатъ, напротивъ, каквато удобна, которо приличи кражбитѣ. Въ сж въ кжщи първото нѣщо, изложено на външнытѣ нападенія.

СЦЕНА ПЯТА.

ГРАБЧО. ЛАЛКА И СЛАВЧО.

Лалка и Славчо ся разговарятъ особенно въ дъното на театрото.

Грабчо, като ся мисли самъ.

Както и да е, но не зная да ли сторихъ добрѣ, та, това що ми донесоха вчера — хилядо лиры, — да ги заровя въ единъ транъ, вжтре въ градината. Хилядо лиры златны, въ кжщи, това е количество доста . . . . тази работа много мя обезпокоява. (*особенно, щомъ сѣпикасва Лалка и Славча*). Ахъ! Боже мой! да не бы да сьмь ся предалъ самъ самичькъ! както бѣхъ ся распалилъ и потъжилъ въ мысли . . . . а чини ми ся чи говоряхъ доста на высоко та мя ся чули. (*На Славча и на Лалка*). Що е?

Славчо.

Нищо, тате.

Грабчо.

Отъ много время ли сте тука?

Лалка.

Не, тате; едвамъ сегинка додохмы.

Грабчо.

Чухте ли? . . .

Славчо.

Грабчо.

Тамъ . . . гдѣто . . .

Лалка.

Какво?

Грабчо.

Каквото приказвахъ самъ на себе си.

Славчо.

Не.

Грабчо.

Да, да, чули сте . . .

Лалка.

Да прощавате, тате, никакъ.

Грабчо.

Гледамъ чи сте чули нѣщичко, поне нѣколко думы. Казвахъ си, да речемъ, колко мжчно е на днешнійтъ день да намѣри человѣкъ пары, и колко щастливъ бы былъ онзи, който може да има на расположеніе въ кжщата си до хилядо лиры.

Славчо.

Не рачихмы да вы приближимъ, отъ страхъ да не бы да вы пресечемъ редътъ на мыслитѣ ви.

Грабчо.

Рекохъ да ви кажа това да не бы да ся измамите та да претълкувате работытѣ, и да си въобразите, на примѣръ, чи азъ приказвахъ самъ на себе си, като чи сжщійтъ ужъ да сьмь ималъ, или да имамъ хилядо лиры.

Славчо.

Ный, тате, не ся брькамы никакъ въ ва-

Грабчо.

Хилядо лиры! дано да ги имахъ, чада злощастны!

Славчо.

Азъ мысля чи . . .

Грабчо.

Колко добрѣ щѣше да е!

Лалка.

Тѣ сж, тате, работы . . .

Грабчо.

Да знаяхте каква нужда имамъ отъ тѣхъ!

Славчо.

Чини ми ся чи . . .

Грабчо.

Колко работы щѣхъ да оправя . . . клѣтыйтъ.

Лалка.

Вый сте . . .

Грабчо.

И нѣмаше никакъ да ся оплаквамъ днесь отъ обстоятелствата чи сж твърдѣ злополучны за мене.

Славчо.

Бога ми, тате! нѣмате пакъ и толкози право да ся оплаквате; свѣтътъ знае твърдѣ добрѣ чи вый сте доста богатъ.

Грабчо.

Какъ! азъ богатъ? Лъжатъ онія които сж ти казали това. Нѣма лъжа по голѣма отъ тази; тѣзи слухове ги раздаватъ безстыдны нѣкои нехранимайковцы.

Грабчо.

Какъ да не ся ядосвамъ? чуешъ ли тамъ? собственнытѣ ми чада да мя предаватъ, да ся съгласяватъ и тѣ съ мойтѣ непріятели!

Славчо.

Чи мигаръ е непріятель вашъ който казва чи сте въ състояніе!

Грабчо.

Непріятель ми е, да! Съ тѣзи думы, а еще и съ разноскитѣ, които правите, вий ще станете причина да додатъ единъ день да мя убіятъ въ кжщи съ идеята чи азъ сьмь истъканъ и натъпченъ отъ жьлтици.

Славчо.

Чи каквы голѣмы разноски правя азъ?

Грабчо.

Каквы ли голѣмы разноски правишъ? имашъ кола великолѣпны, имашъ конеи хранены да ся расхождашъ по градъть; има ли нѣщо по съблазнително отъ това? Вчера пѣхъ на сестра ти пѣсни огорчителны. Но съ тебе работата е еще по злѣ. То е да настръхнатъ косытѣ на чиляка съ твойто распиляваніе. Ако парытѣ, съ които си купилъ всичко това, що носишъ отъ глава до крака, бѣше ги турилъ нѣкадѣ на лихва, ты не можешъ си въобрази какво щѣше да получавашъ на годината. Хилядо пжти ти казахъ, сынко, че менѣ никакъ не ми иде ни на воля ни на смѣтка твоето обнасяніе; какво си ты?

и на нетовытѣ потребы, до опростотворенїето и ускоряванїето на сѫдбытѣ и на администрацїята.

Сърбскїйтъ народъ ся радва, чи Ваша Свѣтлость сте избрали себѣ другарка, а народу княгиня отъ съплеменныйтѣ намъ русскїй народъ — Наталїя Петровна, която, като краси сърбскїйтѣ престолъ, ще заварди и обезгрижи на сърбскїйтѣ народъ милата му династїя Обреновичъ.

Народната Скупщина, като би честити този изборъ, издига съ народныйтѣ гласъ и своя за да Ви каже: «Да Богъ благослови сретанъ и друговѣченъ брачни животъ Ваше Свѣтлости и будуће Светле Княгиње Наталје.»

На свръшванїе народната Скупщина моли Бога да излѣе своитѣ благословїи надъ Ваша Свѣтлость и на нашето драго отечество, и да учевръсти сърбската десница, чрезъ която Сърбинътъ, носящъ высоко заставата на свободата, а водимъ отъ славныйтѣ домъ Обреновичъ, ще вика на всякадѣ: Живио князъ Миланъ М. Обреновичъ IV. Живио народъ сърбскїй.

Крагуевцу, 7 Септ. 1875.

Криза търговска въ Сърбія.

Една депеша (12 септемврїй) отъ Бѣлградъ казва: «Всеобщъ страхъ облада днесь нашитѣ градъ». Една друга депеша (14 септ.) вѣстява: «Търговцитѣ поискахе отлаганїе на истеклитѣ платки по причина на политическата криза, които причини общи испадванїя». Сѫщата депеша прилага чи «военныйтѣ упражненїя въ военныйтѣ полета престанахе, но войскитѣ ще ся бавятъ еще тамъ».

—

Една депеша отъ Бѣлградъ казва чи годеницата на князя Милана, говпожица наталїя, като минувала презъ Румѫнїя, была прїета навсякадѣ съ въсторгъ и съ въсклицанїя». Като утивала въ Румѫнїя, тя ся отбила за половина часъ въ Бѣлградъ, гдѣто ся срѣщнала съ младыйтѣ князь, който я придружилъ до Базїашъ.

—

Нова депеша отъ Бѣлградъ вѣстява чи единъ княжескїй декретъ заповѣдва да ся премѣсти Скупщината въ Бѣлградъ.

—

Въ засѣданїето си отъ 8 септемврїй Скупщината благодарила телеграфически Джона Росселя за всичко добро, що казалъ за Сърбія по поводъ на събранїето въ Лондонъ за херцеговинското въстанїе.

СЪРБІЯ И ЧЕРНА ГОРА

Дописникътъ на лондонскїйтѣ *Таймсъ* въ Віена казва, въ една отъ послѣднитѣ си дописки, чи въ комиссїята на сърбската Скупщина за съчиненїето на адресътъ станѫло споразумѣнїе съ правителството. Споредъ това съгласїе, адресътъ не трѣбало да е съчиненъ въ смыслъ да принуждава правителството да обяви война, но да съдържа, при всичко това, нѣкои живостны укоренїя противъ турскитѣ власти. Една телеграма до берлинскїйтѣ *Постъ* казва пакъ чи Карагеоргїевичъ, който има да ся качи на сърбскїйтѣ престолъ, пристигналъ въ Херцеговина. Сърбскитѣ вѣстницы съвѣтоватъ въстаницытѣ да ся предопазватъ отъ него. Една депеша отъ Віена, обнародвана въ англїйскїйтѣ *Стандардъ* казва чи Карагеоргїевичъ щѣлъ да трьгне за Сърбія съ едно тѣло волницы. Привърженицытѣ му го чекали за да почнатъ революцїята щомъ пристигне.

—

С-Петерсбургскїйтъ вѣстникъ явява чи сѣвернытѣ силы твърдѣ мѫчно ще могатъ да въспратъ народытѣ и правителствата Сърбско и Черногорско да ся повлечатъ въ всемирныйтѣ революцїонный порой отъ най лошїйтѣ видъ.

—

Едно писмо отъ Цетина, обнародвано въ віенската *Пресса*, казва чи, благодаренїе на старанїята на князь Николая, черногорскитѣ войски сѫ по настоящему тъй добрѣ въоружени както ни една европейска войска. Тѣ оставиха старытѣ пушки съ кремикъ отъ число карабины Крука, отъ които 8,000 ся намѣрватъ въ мѣстото, при това други еще 20,000 карабины белгїйски. Старытѣ пищовы черногорски ся замѣстиха такожде съ 6,000 австрїйски револверы отъ системата Гасеръ. Черногора притежава такожде четыре батереи горски топове. Въ случай на война съ Турція, черногорскитѣ войски ще ся раздѣлятъ на три отдѣленїя. отъ които три ще ся отправятъ къмъ Никшиъ и Колашинъ, а третьото ще защити линїята при Сне и Поджупра, която е най слабата страна отъ границытѣ.

ВСЕМИРНИЙТЪ СЪЮЗЪ ЗА МИРЪТЪ И ВЪСТОЧНЫТѢ НАРОДЫ.

Както всяка година, така и този нѫть помянутыйтъ съюзъ, за който смы говорили и другъ нѫть въ този листъ, имѣ общо годишно събранїе въ Женева. На това събранїе ся прочело слѣдующето писмо на Гарибалди:

Мили ми прїятели,

«Драгоцѣнното ви призованїе мя досегна до глѫбочината на душата ми, и твърдѣ ми е жално гдѣто не мога да ви отговоря чи ще дода да ви стисна братскитѣ ви рѫцѣ и да видя пакъ това добро и симпатическо народонаселенїе въ Женева, което толкозъ обычамъ.

Като не мога лично да имамъ честьта да участвувамъ въ вашътъ человѣколюбивъ конгресъ, азъ вы ся моля да мя припомните на всичкитѣ ни братїя по убѣжденїе, а найначе да обърнете погледытѣ на всичкитѣ апостолы, които, като насъ, воюватъ непрестанно, върху нашитѣ братїя отъ Въстокъ, които ся борятъ днесь . . . .»

За всегда вамъ преданъ
Гарибалди.

Слѣдъ това писмо, което ся свърши съ израженїя обыкновенны на италїанскїйтѣ герой, станѫли разны разисканїя върху въпросътъ на мирътъ и на бойтъ. Излишно е, мыслимъ, да кажемъ чи той не ся рѣшилъ въ това събранїе; похвалили ся обаче благодѣянїята отъ мирътъ, и осѫдили ся ужасытѣ отъ бойтъ. Слѣдъ много ораторы послѣ думата извѣстныйтъ г-нъ Братїано, членъ отъ румѫнската камара, и казалъ слѣдующето словце, върху което привличамы строгото вниманїе на читателитѣ ни:

Като говорилъ за недоразвитїето на общественото мнѣнїе еще и въ Франція и въ Германія, ораторътъ приложилъ послѣ:

«Въ турскитѣ страны работата е еще по злѣ: тамъ не ся срѣща отличното меншество, което на западъ защищава дѣлото на цивилизацїята, или това меншество е така слабо щото влїянїето му е почти незабѣлѣжително.

Племената, които живѣятъ подъ турското владѣнїе, заслужватъ да ся интересува человѣкъ съ тѣхъ, но тѣ живѣятъ осамотены едны отъ други, и мечтаятъ онїя, които мыслятъ чи тѣзи народы дѣйствуватъ съгласно. Дѣятелностьта имъ ся истощава въ мѣстны омразы и пренїя. Ако едно тріумфално въстанїе бы дало независимостъ на християнскитѣ народонаселенїя, подчинены днесь на Турцытѣ, тѣ не бы ся забавили да си обявятъ бой едни срѣщу други, а правителствата имъ бы станѫли огнища на интриги за частны интересы. Въ положенїето, въ което ся нахождатъ днесь тѣзи народонаселенїя, нѣма другъ лекъ освѣнъ умноженїето на средства за съобщенїе и распространенїето на просвѣщенїето.»

ТІЕРЪ И ОЧАКВАННОТО МУ СПИСАНІЕ.

Бѣхмы споменѫли въ 36-мій брой чи г-нъ Тіеръ, ученыйтъ французскїй държавенъ мѫжъ и основательтъ, тъй да кажемъ, на днешната французска республика, нѫтува по накичена градина на европейскїйтѣ континентъ.

Дописникътъ на парижкїйтѣ вѣстникъ *Журналъ де Деба*, пѫтникъ и той въ Швейцарія но мѣсяцъ Августа, посѣтилъ въ Уши, близу до Женева, при сѣверо-изъточното крайбрѣжїе на Женевското или Ламанско парчано езеро, г-на Тіера, когото намѣрилъ въ писалището му да ся занимава съ философското си съчиненїе, надъ което ся труди отъ нѣколко время насамъ. «Азъ бързамъ, казалъ г-нъ Тіеръ, да свърша тази работа; — страхъ мя е, да не бы да ослабне памятта ми (г-нъ Тіеръ е старецъ осемдесятъ годишенъ р.), а менѣ ми ся иска да изложа на книга, преди да умра, всичкитѣ онїя идеи, които мя занимаватъ въ продълженїе на 40 годины. Тази книга ще бѫде мосто духовно завѣщанїе». Слѣдъ това старомѫдрыйтъ политикъ споменалъ за извѣстното онова съчиненїе на Руссо — *Емилъ*, въ което този чувствителенъ философъ отъ минѫлыйтѣ вѣкъ полага новы, ако и странны по высшей части начала за въспитанїето на человѣческїйтѣ родъ. Дѣдо Тіеръ забѣлѣжилъ чи, колкото Руссо и да не е ималъ свои чада, всичката обаче французска младежь може да го счита за свой, отецъ, защото тя израсла на неговытѣ идеи, които я отклониха отъ религїята, — станѫла днесь само орѫдїе на недостойны политицы. Но, по мнѣнїето на г-на Тіера, противоположнытѣ идеи пренесли на Франція твърдѣ лоши услуги. Той осѫдилъ всички онїя, които падатъ въ такива крайности, каквыто сѫ, отъ една страна, ултрамонтанскитѣ притязанїя, отъ друга же, систематическїйтѣ матеріализмъ. и за това той ся рѣшилъ да ся опыта да ги образуми. При това обаче като былъ призванъ на властьта слѣдъ военныйтѣ злощастїя на Франція, той ся наелъ да разгледа тїя въпросы отъ высочината на науката, ползующъся си отъ рѫководствата на най отличныйтѣ умове. Съ тази цѣль той изучилъ химїята, лѣкарството, геологїята и астрономїята, желающъ да разясни занимающитѣ го въпросы отъ всяка точка зрѣнїя. Той не е рѣшилъ еще какво названїе ще даде на списанїето си; на дописникътъ на *Журналъ де Деба* мысли чи то ще да е нѣщо като списанїето на Цицерона, което има заглавїе «Де натура деорумъ» = «за естеството на боговетѣ».

ИТАЛІЯ

Преди десятина дни Флоренція имѣ голѣмъ и тържественъ праздникъ, по поводъ на който въ бывшата столица на италїянското царство бѣха ся стекли множество народъ и разны знаменитости отъ разны мѣста по Европа. Праздникътъ бѣше четвъртото столѣтїе отъ рожденїето на Михеля Анжела, безсмъртныйтъ художникъ, на който дѣлата привличатъ и ще привличатъ непрестанно удивленїето на всички онїя, които почитатъ изящныйтѣ нарицаемы искуства.

Разны слова ся изрекли отъ разны краснорѣчивы ораторы въ този случай и единъ памятникъ на празднуемыйтѣ художникъ ся открылъ посредъ музикалны въсклицанїя и неописуемъ единъ всеобщъ ентусїазмъ.

Отъ многото слова изречены въ този случай приложедамы тука слѣдующето, отъ едного на представителитѣ на французската Академія.

Господа,

Представамъ ся въ имято на французската Академія на изящныйтѣ искуства да благодаря на градътъ Флоренція за гдѣто я призова на този праздникъ на Михеля Анжела.

Академїята, желающа такожде да отдаде публично уваженїе къмъ божественныйтѣ геній на празднуемыйтѣ днесь, испрати тука свои представители, а на мене, увы! на мене, тъй неопытныйтѣ въ искуството на говоренїето, ся падна по жребїе высоката честь да поговоря тука отъ страна на Академїята и да искажа глѫбокото си удивленїе къмъ единъ мѫжъ, който е толкозъ великъ, щото въ него едвамъ ся съглежда нѣщо человѣческо.

Академїята, която представлявамъ, ще мя прости, поради искренностьта ми, ако не намѣрвамъ думы достойны за да поговоря прилично за най славныйтѣ между най славнытѣ, до когото ся докосна Божїйтъ пръстъ за да бѫде той не само радость наша, но еще и урокъ нашъ, а при това и гордость наша.

Да, великїй Михаиле Анжеле, Божїйтъ пръстъ ся докосна до тебе, и въ безсмъртныйтѣ онїя украшенїя по стѣнытѣ на Сикстинскїйтѣ домъ, които сѫ равны, по превъсходното си величїе, съ самата Библїя, ты написвашe самъ себе си, като исписвашe въодушевленныйтѣ отъ Създателтъ Адама. Тогава еще не ли Божїйтъ пръстъ бѣше досегналъ челото ти? Къмъ Създателтъ ся обрьща послѣдътъ ти, а той ще досегне и рѫката ти за да ся исправи достойна да изпълнява идеята ти:

Да, Божїйтъ пръстъ е былъ върхъ тебе, и никой смъртенъ не ще ся удостои вече съ такова честь. Ты си и ще бѫдешъ вѣчныйтъ образецъ на *великото* и *на высокото;* поради това ты принадлежишъ на всички, и всичкото человѣчество ся гордѣе съ тебе. Но славно ще бѫде за всегда отечеството ти Флоренція.

Тя е градината на хубавата тази Италїя, на земята на изящныйтѣ искуства. Щастлива Флоренція! ты не си само градътъ на най хубавытѣ цвѣтя на природата, ты си градътъ на най хубавытѣ цвѣтя на человѣческїйтѣ разумъ; ты си градътъ на възрожденїето на писменностьта, на наукитѣ и на искуствата! Азъ не мога сега да именувамъ тука всичкитѣ ти сынове; ты имашъ Данта, имашъ Петрарха, имашъ Галилея; имашъ онозгози, когото днесь почитамы тъй благоговѣйно. Подъ очарователното това небо, посредъ тѣзи страны на които хубостьта е тъй тиха, не ли си създадена ты да имъ бѫденъ люлката? Бѫди всякога щастливъ, граде, на който името никога не ся помянува, както и на Атины, безъ да си науми человѣкъ всичко прекрасно, всичко высоко.

Ты заслужвашъ тази честь не само защото си произвела такива генїи, но защото си съхранила уваженїето си къмъ тѣхъ, и днесь почиташъ най великїйтѣ изпомежду имъ чрезъ този праздникъ, въ който всичко е радость, безъ сльзы крыены, безъ стенанїя давены. Той е праздникъ на высокоумїето и на добродѣтельта, защото въ него ся почита не само великъ художникъ, но и великъ гражданинъ.

Италїо, която ный Французытѣ обычамы всички, бѫди благополучна! Флоренція, която всички ный работницы по изящныйтѣ искуства обожавамы, бѫди щастлива, бѫди благословена! Прїеми това молитствованїе на Французытѣ, които сѫ дошли тука да исплетатъ, въ това ново столѣтїе, вѣнецъ на безсмъртныйтѣ Михаила Анжела.»

ВЪТРѢШНИ НОВИНЫ.

ЕДНО ПРЕДПОЛАГАЕМО РѢШЕНІЕ НА ХЕРЦЕГОВИНСКИЙТѢ ВЪПРОСЪ.

Бѣхмы споменѫли въ минѫлыйтѣ брой за единъ разговоръ между русскїй-тъ канцеларь и г. Тіера въ Швейцарія. При свѣдѣнїята, които можѣхмы да съобщимъ по тази работа минѫлата седмица, парижкїйтѣ вѣстникъ *Ла Либерте* обнародва други нѣкои не по малко интересны. Като станѫло между двамата тїя мѫже дума за европейскитѣ работы, пише този листъ, русскїйтъ канцеларь ся изразилъ, съ общъ единъ начинъ, и за въсточныйтѣ въпросъ, за който казалъ чи по настоящему рѣшенїето му ще ся отложи.

«При всичко това, приложилъ князь Горчаковъ, отъ сега еще може да ся предвиди чи това рѣшенїе може да е автономїята на Босна и Херцеговина, подъ управленїето на австрїйскїйтѣ герцогъ Салватора, или на Серверъ паша, както и изравненїето на черногорскитѣ границы съ едно пристанише на Адрїатическото море.»

Това изложенїе ся възпроизвело и отъ *Біенъ Пюбликъ*, органъ на г. Тіера, а дописникътъ на лондонскїй-тъ *Таймсъ* го телеграфисалъ на този листъ, тъй щото видися чи горнитѣ свѣдѣнїя отражаватъ до нѣкадѣ мысльта на русскїйтъ канцеларь по тази работа.

Безъ да влѣземъ въ подробны разисканїя по този въпросъ, ще забѣлѣжимъ просто чи тукашныйтѣ *Левантъ Хералдъ* като помянува и той за този разговоръ прави нѣкои сѫжденїя, които съкращаваме както слѣдува:

«Планътъ на Россія, казва той, планъ който князь Горчаковъ нарича *рѣшенїе* освѣнъ чи не рѣшава нищо, е съвсѣмъ несгоденъ за Австрія, тъй щото не ся разбира чи тя може да желае осѫществленїето му. Автономїята на Босна значи сътворенїето, посредъ купъ други славянски държавы, на една нова славянска държава, лишена отъ онїя елементы, които ся изискуватъ за самосъхраненїето. Такава една държава или ще ся поглѫтне отъ Сърбія и Черногора, или ще ся присъединни на Австрія. Но или едното стане или другото, тя ще бѫде политическа слабость за Австрія. Босна и Херцеговина могатъ да ся поглѫтнатъ отъ Сърбія съ двоенъ начинъ. Херцеговина може да ся съедини съ Черногора, а Босна съ Сърбія; или новата предлагана държава, която е географическїй възелъ между двѣтѣ княжества, може да стане между тѣхъ единъ политическїй възелъ, и така, съ съединенїето на Сърбія, на Босна, на Херцеговина и на Черногора, да ся състави една славянска държава съ значителны размѣры. Въ такъвъ случай Австрія ще има на славянскитѣ си границы или двама съсѣди, готовы всякога да ся съединятъ, или единъ съсѣдъ съставенъ отъ сливанїето на двамата, притежающъ опасна привлекателность за славянскитѣ народонаселенїя. Може обаче да ся предположи чи Австрія обсебява сама Босна и Херцеговина. Въ такъвъ случай, намѣсто Турція, зрѣлище на славянскитѣ въстанїя ще стане Австрія при условія много по опасны, защото всичкитѣ исходы на Австрія къмъ Босна минуватъ презъ славянскитѣ области, а понеже е доказано чи тя трудно въздържа тѣзи области, то ще каже чи ще срѣщне еще по голѣмы мѫчнотїи като земе Босна и Херцеговина. Нѣма съмнѣнїе чи за турската имперія отдѣленїето на Босна и Херцеговина ще е вещественна полза, при всичко чи за народното честолюбїе то е една загуба. Тази полза обаче ще бѫде дѣйствителна само при условїето чи тишината ще може да ся съхрани въ Босна и чи влїянїята, които днесь смущаватъ или могатъ да смутятъ вѣрностьта на Българія ще ся нетрализиратъ съ ново нѣкое спогожденїе. По спогожденїето, предлагано отъ князь Горчакова, не е гаранція, то е утвърдженїето и съединенїето на осамотенныйтѣ днесь политически влїянїя на южныйтѣ Славяне, това, което ще бѫде постоянна опасность за Австрія.

Проектътъ на князь Горчакова да ся отегчи на Черногора и едно пристанище на Адрїатическото море показва ясно каква цѣль гони той. Съ такова пристанище черногорското княжество ще придобие единственото необходимо нѣщо да ся замогне и закрѣпи една държава съставена отъ съединенїето на Черногора, на Босна, на Херцеговина и на Сърбія.»

«Хералдътъ» свършва съ осѫждане на предлаганото рѣшенїе.

А НЫЙ? . . . .

Отъ началото на текущїйтѣ мѣсяцъ почнаха да ся отварятъ въ Цааригра́дъ и въ околноститѣ му учебнытѣ градски заведенїя. Това става и навсякадѣ другадѣ, гдѣто има училища, гдѣто ся оцѣнява науката, гдѣто ся разбира человѣчеството, гдѣто думата напредъкъ значи нѣщо. И ученицы и професоры си поотпочинаха достатъчно, хайдете пакъ сега на работа пълны всички съ новы силы, съ новы надежды, съ новы желанїя по

средства да ходишъ все така добрѣ облеченъ? иде ми да предположа чи ти ми отнимашъ тайничката по нѣщичко.

Славчо.

Е, какъ ви отнимамъ? . . .

Грабчо

Зная ли и азъ? Въ всякїй случай, отъ гдѣ знамашъ толкозъ пары за да живѣешъ така?

Славчо.

Азъ ли, тате? играя; а понеже съмъ щастливъ въ играта, то, всичко що печеля, азъ го нося отгорѣ си.

Грабчо.

Твърдѣ злѣ правишъ. Играчытѣ както печели, така и губи. Ако, при всичко това, ты си щастливъ въ играта, трѣбаше поне да ся ползувашъ; трѣбаше да дадешъ съ лихва, съ лихва честна, парытѣ, които печелишъ, за да можешъ единъ день да намѣришъ нѣщо. Искахъ да зная, безъ да испытвамъ други работы, за какво сѫ тїя ивицы, съ които си обшитъ отъ краката до главата? Искахъ да зная каквы сѫ тїя звънчета, тїя копчета, тїя карфицы, тїя златны верижки, и да ли половината отъ тѣзи украшенїя не стигаха да си примѣненъ пакъ както трѣба. Стоишъ та правишъ толкозъ разноски да купувашъ и амъ каквы *помады* за да цапашъ главата си, — до като имашъ на расположенїе изобилна бистра водица, която но струва ни парица. Залагамъ каквото щешъ чи само за помады и за стриженe и за кръ-

а десять лиры, само по двадесятъ на сто въ годината, ти даватъ една лира и двадесять гроша чисты парички. Това е нѣщичко. Разбирашъ ли, господине?

Славчо.

Имате право.

Грабчо

Да оставимъ това, имамъ сега да ти кажа нѣщо друго. (*Гледа Славча и Лалка чи си правятъ знакове*) Е, какво е? (*низко самъ къмъ себе*). Чини ми ся чи ся споразумяватъ помежду си да мя турятъ наръжка, да ми откраднатъ кесията (*съ гласъ*). Каквы сѫ тїя движенїя?

Лалка.

Имамы, тате, и азъ и Славчо, да ви прикажемъ за нѣщо, та ся съгласявамы кой първо да подкачи този разговоръ.

Грабчо.

И азъ имамъ да ви кажа нѣщо и на двама ви.

Славчо.

Желаемъ, тате, да ви поговоримъ за женидба.

Грабчо.

Тъкмо и азъ за женидба имамъ да ся разговоря съ васъ.

Лалка.

А, тейко!

Грабчо.

Какво? Що значи този выкъ? Думата ли тя плаши, дщьрко, или дѣлото?

Славчо.

мата, тейко; това зависи отъ начинътъ, по който я разумявате; страхъ ны е да не бы чувствата ни да не сѫ съгласны съ вашътъ изборъ.

Грабчо.

Малко търпѣнїе; не ся смущавайте. Зная какво трѣба и на двама ви, и нито единътъ нито другїйтъ ще имате да ся оплаквате отъ това, което съмъ си наумилъ да свърша. И, за да почна (*къмъ Славча*) я кажи ми ты, познаваш ли една млада, на имя Марія, която живѣе тадѣва близу до насъ?

Славчо.

Да, тате.

Грабчо, къмъ Лалка

И ты?

Лалка.

Чухъ да приказватъ за нея.

Грабчо, къмъ Славча.

Какъ ты ся види, сынко, тази млада дѣвойка?

Славчо.

Хубавица за чудо, тате.

Грабчо.

Изгледътъ ѝ?

Славчо.

Много скромна, и твърдѣ остроумна въ сѫщото время.

Грабчо.

Обхожданїето ѝ, начинътъ ѝ?

Славчо.

Грабчо.

Не ли ти ся види чи една такава дѣвойка заслужва да привлече върху си вниманїето на нѣкого?

Славчо.

Да, тате.

Грабчо.

Чи тя е една сгодна случка?

Славчо.

Твърдѣ сгодна.

Грабчо.

Чи тя сочи да бѫде една добра ступанка?

Славчо.

Нѣма съмнѣнїе.

Грабчо.

И чи мѫжътъ, който ще я земне, ще бѫде твърдѣ благодаренъ отъ нея?

Славчо.

Безъ друго.

Грабчо

Една само мѫчнотїя ся представлява; страхъ мя е да не бы тя да нѣма толкозъ имотъ, колкото може да иска нѣкой . . . .

Славчо.

А, тате, имотътъ не значи нищо, когато человѣкъ гледа чи момата, съ която желае да ся ожени, е достойна въ всичко друго.

Грабчо.

А, да мя прощавашъ ты, да мя проща-

чи, колкото и да е ограниченъ имотътъ ѝ, може человѣкъ да има полза отъ друга страна.

Славчо.

Това е така.

Грабчо.

Радвамся, най сетнѣ, като та нахождамъ съгласенъ съ мнѣнїето ми, защото доброто поведенїе и привлекателната кротость на тази дѣвойка сѫ спечелили симпатїята ми, и азъ съмъ рѣшенъ да ся оженя съ нея, ако видя чи има колко годѣ имотецъ.

Славчо.

Е . . . . ?

Грабчо.

Какво?

Славчо.

Рѣшены сте . . . , казвате . . .

Грабчо.

Рѣшенъ съмъ да зема Марія.

Славчо.

Какъ? вый, вый? . . .

Грабчо.

Азъ, да; азъ азъ, какво искашъ да кажешъ ты? Какво си натилъ?

Славчо.

Претъмнѣ ми изведнаждъ . . . ще налѣза за минута.

(Слѣдуса).

...свободни отъ досега время насамъ, а всякога впрочемъ, ученолюбивы и готовы на всякаквы пожъртвованія за това ученолюбіе, тазь година Грьцытѣ въ Цариградъ показаха по тази часть не само извънредна дѣятелность, но еще и голѣмъ плодъ отъ тази дѣятелность.

Независимо отъ высшитѣ, среднитѣ и по-долны заведенія въ Елада, конто сжегодно привличатъ голѣмо число ученицы отъ всичкитѣ страны, конто сж населены отъ Грьцы; независимо отъ дѣятелнытѣ и плодороднытѣ имъ Силлогосы; независимо отъ другитѣ имъ учены съсловія, Грьцытѣ съ гордостъ праведна могатъ днесь да посочатъ въ Цариградъ и въ околноститѣ му такива учебны заведенія, каквито, въ видътъ си, могатъ да ся сравнятъ съ други подобны на други мѣста по просвѣщены. Освѣнъ Богословското училище въ Островъ-халки, тамъ ся издига на другъ единъ хълмъ другъ единъ великолѣпенъ храмъ на музытѣ — търговското училище, на което дѣлжнѣе просвѣщеніето и развитіето си една голѣма часть отъ съвременното Грьцко търговско поколѣніе; възобновено отъ една страна преди нѣколко години, това училище ся възобнови тазь година и отъ друга една страна, и днесь, благодареніе на щедрытѣ грьцки пожъртвованія, то ся издига съ всичкото си красиво величіе, като единъ накиченъ палатъ, посредъ гъста корія, на равнището на единъ прелестенъ хълмъ. Седемь хиляды лиры кощува само тазь годишната преправа, но тѣ сж на мѣстото си. До двѣстѣ и пятдесятъ млады момцы ся въспитаватъ и образуватъ тамъ за да постжпятъ, снабдены съ всичкитѣ потребны знанія, въ пространното търговско поприще.

Отъ друга страна, *народната* и *велика* наз-ваема школа на Фенеръ, на която ся такожде приготовлява въ сгодно мѣсто ново великолѣпно зданіе, подпомогвана отъ всичкитѣ любители и ревнители на науката, ся намѣрва въ такъвъ пжть, щото да не остава въ нищо по долу отъ тъй нареченнытѣ пълны гимназіи въ западна Европа. Тя образува просвѣщенны граждане и снабдява сжегодно грьцкійтъ народъ съ свѣстны и образованны учители, като, отъ друга страна, улеснява съ заслуженытѣ и припазнатытѣ ѝ свидѣтелства много млады, конто желаятъ да минатъ въ Европа за да влѣзатъ въ нѣкой факултетъ.

Не щемъ да ся спремъ на цвѣтущійтъ, тъй да кажемъ, грьцкій лицей въ Бейоглу, който, по устройството си, може да ся сравни съ най добрытѣ училища, наречены *реалны*.

Въ всичкитѣ тія заведенія преподаватъ мжже истинно образованны, свършили всички почти, или въ атинскійтъ или въ европейскій нѣкой факултетъ, както и силлогосытѣ ся хранятъ и ся съживяватъ, по голѣма часть, не само отъ щедры подаръцы, но отъ истиноучены и истинно образованны мжже.

Като ся занимаватъ обаче тъй ревностно и тъй серіозно за образованіето на мжжскійтъ полъ, Грьцытѣ не забравятъ чи мжже образованы безъ жены благовъспитаны и добрѣ просвѣщены представя едно зрѣлище не само жалостно, но и вредително еще на добрѣ разумяванытѣ животъ въ обществото.

Отъ това водимы тѣ ся погрыжиха да основатъ еще отъ преди много години насамъ разны дѣвически училища както въ Цариградъ, така и въ околноститѣ му, защото само за тѣхъ ни е думата тука. Тѣзи дѣвически училища, достатъчны за ограниченото ся значеніе, не отговаряха на онія умствены потребы, конто ся усѣщатъ днесь повелително въ кржгътъ на дѣвическата образованность. Отъ тука ся породи нуждата за основаніето на едно высше учебно заведеніе за дѣвойкитѣ, което да отговаря на тѣзи потребы. Нуждата ся усѣти и училището ся основа дали еще подъ наименованіето *Палтасъ*, при всичкитѣ съпротивленія, конто направи силлогосътъ, който иска всичкитѣ дѣла по образованіето на грьцкійтъ елементъ въ турската държава да ся ограничатъ въ него, и отъ него да ся дава всякога първоначинаніето. Това раздѣли Грьцытѣ помежду имъ, това произведе, както бѣхмы ся изразили и другъ пжть, школска *схизма* помежду имъ, но схизмата роди двѣ высши дѣвически училища. Освѣнъ *Палада*, уже основана, устроена, снабдена съ отличны учители и учителки, и покровителствуема отъ щедры покровители, каквито сж Зарифовцы, минжлыйтъ понедѣлникъ, на 15-ый септемврій, ся отвори и друго подобно училище наречено *Запіонъ* отъ името на богатыйтъ, но и щедрыйтъ Запа, който е рѣшилъ вече да жертвува за него ежегодно 1700 турски лиры! Ето що произведе грьцкото съревнованіе. Оставямы на страна грьцкитѣ разногласія по тази часть, а гледамы само на работата. Истина е чи сами тѣ не вѣроватъ ни на...

...вото и да стане, отдѣлно ли ще могатъ тѣ да продължатъ животътъ си или ще ся стопятъ въ едно когато доде съгласіето, Грьцытѣ за напредъ сж увѣрены чи ще иматъ едно высше дѣвическо училище съ добры и щедры покровители, съ образованны учители и учителки, съ добро и искусно управленіе.

* * *

Писахмы горнитѣ не за чьрны очи нито да исплетемъ излишенъ вѣнецъ на грьцкитѣ музы, на всеизвѣстната грьцка щедрота, и на познатата грьцка дѣятелность по тази часть. Писахмы ги за да ся попытамы какво вършимъ и какво мыслимъ да вършимъ ный за образованіето на нашата челядь и отъ двата пола. Спирамы ся обаче, защото не ны тегли сърдце да повторимъ нѣща хилядо пжти казаны и повторены.

Ще ни бжде само позволено да направимъ сѣдующитѣ бѣлѣжки:

Грьцытѣ иматъ помежду си разногласія; но тѣзи разногласія не спиратъ ходътъ на народныйтъ има напредъкъ; тѣ ни ги правятъ на впиратъ очи къмъ патріаршіята и отъ нея всичко да очаватъ; тѣ не пораждатъ у тѣхъ гоненія враждебны на едни противъ други; тѣ не имъ вдѣхватъ омраза ни противъ онія, конто иматъ петь-шесть пары повече за да ги гонятъ като чорбаджіи изѣдницы, ни противъ онія, конто ся отличаватъ по достоинството си и по знанія си. Грькътъ има недостатъцы за осжжденіе, но Грькътъ цѣни достоинството, почита науката, уважава съ поклонъ до земя онозгози, който му ся намѣрва въ нужда. А що става у насъ? Кои сж чувствата, конто преобладаватъ по тази часть? Не щемъ да ги исчислимъ, Ако обаче имаше у насъ по малко гордость, по малко вражда, по малко завистъ, а повечко самознаніе, повечко взаимна любовъ, повечко наклонность да цѣнимъ по праведно достойнството, гдѣто го срѣщнемъ, повечко мирно человѣколюбіе отъ колкото фанатическа ненависть, нѣма съмнѣніе чи и надеждата за подобреніето на нашата участь была бы по жива. Спирамы тука. Но като свършихмы намъ ся донесе отъ раздавачътъ на *Читалище* бройтъ отъ 30-ый Маія. Въ този брой ето що прочитамы на едно мѣсто отъ първата статія:

«Да ся работи за человѣколюбивы цѣли е едно истъщено наслажденіе, отъ което нашитѣ неодѣлани чувства не могжтъ още да усѣтатъ. Дѣ у насъ ревностьта за общеполезни заведенія, конто ся съгледва въ другытѣ народы? Ный или ся предавамы цѣли на частнытѣ си работы, безъ да помыслимъ чи общото и частното сж нераздѣлно свързаны помежду си, — или пакъ ако ся интересувамы въ общитѣ работы, насъ ни привличатъ шумнытѣ и лѣскави страны на тія работы повече отъ колкото онова скромно человѣколюбіе, въ упражненіето на което сърдцето ни само да ни насърдча, съвѣстьта ни само да ни одобрява. Нашето родолюбіе има нужда отъ блѣсъкъ и трѣсъкъ за да живѣе и да ся крѣпи: да разискваме и одумваме, да правимъ шумны заявленія и покрити интриги за да ся покажемъ и ный нѣщо, това ный съ благодареніе вършимъ: а да поработимъ за читалище и училище, да потичамы за да сберемъ петь-десять гроша, та да отворимъ очитѣ на петь-десять дѣчица, това *други* пека правятъ, само ный ли сми остали? То е униженіе за насъ, си мыслимъ ный. Но г-жа Тіеръ като просякиня стои на черковнытѣ врата въ Версалъ да иска милостыня за раненытѣ Французи войницы; но г-жа Гладстонъ като слугиня обикаля болницата, която съ просія отъ тукъ и отъ тамѣ е основала и поддържа въ Лондонъ: насъ не ни е грыжа. Тѣ и тѣхнытѣ мжже, конто ги пущатъ, сж луди Френцы и Англичани, конто правятъ каквото имъ скимне. Ный си искамы спокойствіето, ный си държимъ достолѣпіето. Намъ ни дайте или скотскія животъ, на себе си само да угаждамы, или высоки работы, да ни гледатъ и слушатъ хората; а онова благородно и облагородително ламтеніе за скромно служеніе на народополезни цѣли, то не е наша работа.»

НОВЫ НАСТАВЛЕНІЯ.

Споредъ *Левантъ Хералдъ* новы наставленія ся испратили до императорскійтъ комисаръ и до консулытѣ на великитѣ силы, на които ся възложи дѣлжностьта да умиротворятъ Херцеговина. Казвася чи г-да консулытѣ были въ разногласіе за много работы. При това нѣкои мжчнотіи ся явили въ съединеніето на дѣйствіята на императорскійтъ комисаръ съ дѣйствіето на военачалникътъ. На 1861 Фуатъ паша съединяваше въ себе си, при умиротвореніето на Сирія, дѣлжноститѣ на политическій комисаръ и на главенъ военачалникъ. Въ Мостаръ ся подигналъ въпросътъ за спираніето на враждебнытѣ дѣйствія, и това по причина на непокорното поведеніе на нѣкои тѣла мохаметански войницы (ба-...

...въ тази область. Всичко клони къмъ миръ. Съ такива фрази свършва тази новина горѣпомянутытъ листъ.

Депеша и новины по херцеговинскитѣ работы.

Въ понедѣлникъ пристигнаха въ Цариградъ нѣкои депеши и новины относящися до херцеговинското движеніе.

Отъ Віена (12 септемврій) една депеша казва чи графъ Андраши обявилъ въ комисіята на унгарското отдѣленіе чи Австрія дѣйствува успѣшно, съгласно съ другитѣ съпредѣлны държавы, да оздрави съхраненіето на мирътъ въ Европа. Той мысли, предложилъ, чи може да ся поржча за съвършенното опазваніе на австрійскитѣ интересы и чи, относително до усиліята да ся предотврати за напредъ всяко възобновленіе на събытія въ Турція подобны съ днешни-тѣ; тѣ сж ограничены въ нѣкои предѣлы, но той ся надѣе да ся достигне добъръ резултатъ въ тія предѣлы.

Друга една депеша вѣстява чи сжщійтъ графъ Андраши извѣстилъ на камарата чи правителството ще поиска за бжджщійтъ бюджетъ единъ допълнителенъ кредитъ за помощь на многобройнытѣ славянски бѣжанцы, на които числото ся умножава ежедневно. Разисканіето, което стажло по този въпросъ было въодушевено отъ най примирителнытѣ расположенія.

Отъ Лондонъ една депеша (12 септемврій) казва чи тамошнытѣ вѣстницы считали херцеговинското въстаніе като удушено вече.

—

Въ петъкъ ся съобщи отъ писалището на печатьта слѣдующата депеша отъ Ахмедъ Хамди паша, босненскій *валія*, до Высоката Порта. Депешата носи дата 11/23 септемвр.

«Както имѣхъ честьта да ви извѣстя преди два дни, командантътъ на главното отдѣленіе Али паша трьгна отъ Столацъ за Турера и Злато, мѣста за събраніе на въстаницытѣ отъ Невесинъ, и удари онія, които срѣщна на пжтьтъ си. Отъ своя страна Шевкетъ паша, трьгналъ отъ Гачко за Пѣниво, развали и распръсна една чета отъ 300 въстаницы. Послѣдствіе на тія сполуки, телеграфическитѣ линіи между Невесинъ и Гацко, прекъснжты преди единъ мѣсецъ отъ въстаницытѣ, ся възстановиха изново и почнаха да работятъ. Войскитѣ работятъ сега съ помощьта на жителитѣ за поправленіе на линіитѣ между Гацко и Никшъ както и на онія, които ся нахождатъ между Билеке и Требиня. Телеграфическото работене по тѣзи линіи ще почне пака наскоро.

—

Прочитамы въ *Курріе д'Оріанъ*:

«Мехмедъ Али паша, който има сега една команда въ Херцеговина, е Прусецъ по произхожденіе и истинското му имя е Детроа. Берлинскійтъ *Трибюнъ* обнародва жизнеписаніето му, отъ което извличамы слѣдующитѣ подробности:

«Мехмедъ Али паша роденъ на 1828, е сынъ на единъ старъ музикантъ въ Берлинската Опера на възрастъ днесь 84-годишенъ и съ средства твърдѣ недостатъчны. Младыйтъ Детроа бы туренъ презъ лѣто 1843 въ една търговска кжща въ Магдебургъ, отъ гдѣто побѣгна единъ день и отиде пѣшъ въ Берлинъ съ нѣкои дребны пары въ джоба си. Баща му пакъ поиска да го проводи въ Магдебургъ, но не успѣ. Тогава той го тури въ други търговски заведенія въ Берлинъ, но безуспѣшно. Младыйтъ момъкъ съ направленіе *авантюрозно* трьгна за Хамбургъ и стана морецъ. Но строгата дисциплина, на която трѣбаше да ся покорява, не му аресваше, и, като ся намѣрваше единъ день съ корабльтъ, въ който слугуваше, въ Цариградъ, той сполучи да побѣгне и да ся скрые. Тъй почна Детроа, днешнійтъ Мехмедъ Али паша, да влиза въ пжтьтъ на счастіето си. Ако трѣба да ся повѣрва *Трибюнъ*, единъ день, като бѣше лишенъ отъ средства, успѣ да ся въведе при Али паша, който му стана покровитель. Младыйтъ помысли тогава чи, ако пригращаше исламизмътъ ще отвори хубаво поприще на славолюбіето си. Той отстжпи, прочее, отъ христіанството, стана мохаметанинъ и влѣзе въ военното училище, отъ което излѣзе съ чинъ на оффиціеринъ. Въ времято на кржмскійтъ бой той бѣше полковникъ и зе участіе въ нѣкои сраженія по Дунавътъ. Послѣ ся възвыси на чинътъ на Паша, ходи на Смирни, а сетнѣ и въ Гриттъ».

—

Въ вторникъ, министрытѣ на иностраннытѣ дѣла, на военнытѣ дѣла и на правосждіето ся събраха при Великійтъ Везиръ да ся разговорятъ върхъ херцеговинскитѣ работы.

—

Минжлата сжбота стана въ русското посолство на Буюкъ-Еере една дипломатическа конференція, въ която участвуваха всичкитѣ посланицы. Предметъ на тази конференція была, казватъ, разискваніето на новытѣ наставленія, които трѣба да ся пратятъ на консулытѣ въ Херцеговина.

—

Доста императорска войска премина до сега чрезъ румелійскитѣ желѣзни пжтища; извѣстихмы ся чи и тази седмица преминали два табура подъ командата на миралайтъ Мустафа бея: такожде и подъ предводителството на колъ-агасж Мехмедъ ага 272 души.

(*Едирне.*)

—

Споредъ *Курріе д'Оріанъ* Великійтъ Везиръ Махмутъ паша ималъ намѣреніе, слѣдъ умиротвореніето на Херцеговина, да устрои една комиссія отъ по добрытѣ чиновницы на Высоката Порта да обикалятъ по разнытѣ области въ държавата и да отправятъ до Высоката Порта изложенія за състояніето на...

Една телеграма отъ Атины (16 сентем.) казва чи англійското посолство обадило на еллинското правителство чи Галскійтъ принцъ наслѣдникъ на англійскійтъ престолъ щѣлъ да трьгне на 5/17 октоврій отъ Венеція за Атины. Една комиссія, състояща отъ префектътъ, отъ Атинскійтъ и пирейскійтъ градоначалницы и отъ други лица была натоварена съ приготовленіята за посрѣщаніето и пріеманіето на принцътъ.

—

Сърбскійтъ агентъ г-нъ Магазиновичъ имѣ тази седмица повторителны разговоры съ министрътъ на иностраннытѣ дѣла. Тѣзи разговоры имали за предметъ днешното положеніе на работытѣ въ Сърбія и въ границытѣ ѝ.

—

Както е извѣстно, отъ разны мѣста на българскитѣ селенія въ турската държава има нѣкои си наши наказаны и въ Азія заточены сънародницы, между които сж и пострадавшитѣ послѣдствіе на приключеніето въ Хаскьой преди двѣ години и половина. Въ разны времена станжха разны постжпки за освобожденіето на тія злощастницы. Научавамыся чи и сега по поводъ на *мазбаты* испратены по тази работа отъ нѣкои мѣста на Пловдивската епархія, имало дума да станатъ пакъ нѣкои постжпки гдѣто трѣба за да ся измоли избавленіето на тъй страждущитѣ въ чуждо наши нѣкои съотечественицы. Като желаемъ отъ все сърдце добръ успѣхъ на тѣзи постжпки, ный имамы пълна надежда чи царското правителство, въ милостивото си правдолюбіе, ще благоволи да позволи на тѣзи заточенницы, между които повечето сж млады съ добры чувства, да ся върнатъ часъ по скоро въ мѣстото на рожденіето си, гдѣто ще ги посрѣщнатъ майки и бащи и челядь съ отворены обятія, благославляюще ржцѣтѣ които ще подпишатъ и подвърдятъ освобожденіето имъ.

—

Мимоходомъ споменжхмы минжлата седмица за едно *тезкере* до Ексархіята, въ което Высоката Порта изражава высокото благодареніе на Негово Величество Султанътъ за поведеніето, което показали Българетѣ по въстаніето на Херцеговина.

Като извѣстява тъй по подробно тази новина и грьцкійтъ вѣстникъ *Неологосъ*, прилага чи «тази постжпка отъ страна на правителството была предвикана отъ едно прошеніе, което *много пьрвенцы Българе*, подали, чрезъ Высоката Порта, на Негово Величество и въ което тѣзи пьрвенцы опровьргавали раздаденнытѣ слухове за симпатіи на българскійтъ елементъ къмъ въстаніето, и засвидѣтелствували вѣрностьта и подчиненіето му на императорскійтъ престолъ».

Това казва *Неологосъ*. Но понеже и Негово Величество Султанътъ, на българскійтъ народъ благодари чрезъ Ексархіята, и послѣднята, каквото и да казва въ помянжтото прошеніе, казва го въ името на този народъ, то не е, мыслимъ, вънъ отъ редътъ да бѣха ся обнародвали тія оффиціелны документыза по обширно знаніе на мыслитѣ, които сж ся размѣнили въ този случай между духовното българско началство и великодушный-тъ монархъ чрезъ Высоката Порта.

Колкото за това гдѣто казва *Неологосъ* чи прошеніето было подадено отъ «много пьрвенцы Българе», ный мыслимъ чи съ това този листъ разумява съвѣтницытѣ съ синодалнытѣ членове, защото на другитѣ цариградски Българе, пьрвенцы были или не, извѣстно е чи формално имъ ся е отрекло, даже и съ нѣкои многошумны протесты, да зиматъ участіе въ работытѣ на Ексархіята. Тѣ нѣматъ никакво право, ся каза, и тѣхната длъжность е да ся покоряватъ просто и нищо никога да не продумватъ».

Отъ тука ся разбира чи многото пьрвенцы, за които става дума по горѣ, не могатъ да бждатъ други освѣнъ съставляющитѣ управителното тѣло на Ексархіята, които, отъ друга страна, сж и въ по сгодно положеніе да знаятъ и чувствата на Българскійтъ народъ. Правимъ тази бѣлѣжка не за друго, но просто за точностьта на работытѣ, споредъ свѣдѣніята поне, които имамы по тази часть.

—

Турскитѣ вѣстницы пишатъ чи духовнытѣ началницы на христіянското народонаселеніе въ Діаръ-Бекиръ испратили до Высоката Порта *мазбаты*, въ които ся оплакватъ отъ днешното положеніе на христіянетѣ. Арменскійтъ патріархъ подалъ вече на Великійтъ Везиръ потребното прошеніе. *Вакжтъ* прилага чи вселенскійтъ и арменскійтъ патріарсы щѣли да ся отнесатъ наедно до Негово Высочество.

—

Голѣмото пумеро отъ Облигаціитѣ на жел. пжть спечели числото 607,086.

—

Послѣденъ часъ.

Споредъ *Л. Херралдъ* новытѣ наставленія до Серверъ паша ограничаватъ сношеніята му съ консулытѣ само въ пріеманіето на бѣлѣжкитѣ и на увѣщаніята имъ безъ да ги разискува. Посолствата, отъ друга страна, русско, французско, австрійско и нѣмско писали до консулытѣ си да поискатъ за херцеговинцытѣ *начинъ на възможенъ животъ*. Реченнытѣ вѣстникъ нарича тази постжпка намѣсваніе и я осжжда.

—

Идентѣ, които ся излагатъ по горѣ въ пьрвыйтъ членъ на Вжтрешнытѣ работы, по разговорътъ не князя Горчакова съ г-на Тіера, не были съобразны съ русската по-...

...на съ западнытѣ линіи. Точката за... ся опредѣлилъ Алексинацъ при сърбската граница. Правителството ся задлжава да подкачи работата въ 8 мѣсяцы отъ... и да я свърши въ 4 годины.

Послѣдни телеграфически новины.

Рѣшило ся вече чи германскійтъ императоръ, придруженъ отъ Бисмарка и Мол... ще иде въ Миланъ да посѣти Виктора Емануила. Той щѣлъ да е тамъ на 29 Сент...

—

Отъ Парижъ (18 сент.) телеграфисватъ... подъдиректорътъ на французската банка... влеклъ вниманіето на правителството... обнародваніето на лѣжовны новины... мѣрваны въ Бѣлградъ и въ Цариградъ относително до въсточнытѣ работы.

—

Отъ Бѣлградъ ся вѣстява чи сърбското правителство не пріема отлаганіето, поискано отъ търговцытѣ за плащаніето на исчетитѣ записы.

—

Віена, 18/30 Септемврій. Увѣряватъ... сърбскійтъ агентъ тука подалъ на австрійското правителство и на посланицытѣ на... лытѣ единъ меморандумъ, който доказва... рушеніето на сърбскитѣ границы отъ турскитѣ войски.

БОРСА.

Цариградъ, 19 Септемврій 1875.

Общій дългъ или Консолиде	гр.	37.35
Заемъ отъ 1863	фр.	312.
» » 1865	»	313.
» » 1869	»	242
Облигаціи на рум. жел. пжт.	»	108.

—o—

ОЦѢНЕНІЕ НА МОНЕТЫТѢ.

	гр.	
Лир. Тур. съ металъ . . .	105.	
» » » бакжркъ . . .	133	
» » » петацы . . .	104.	
Лир. Анг. (Л. Тур. гр. 100) .	110.	
Луизъ (» » » .	88.	
Полъ-Имперіялъ	90.	
Кремницъ	51.	
Карбовна	17.	
» книжна (Л. Тур. гр. 100).	15.	
Меджидіе златно срѣщ. среб. .	102.	

ЦАРИГРАДЪ, 18 Септемврій 1875.

ХРАНЫ.

Жито кораво, азофско и бесарабско. (Л. 100) гр. 25—27. килото.

« Кюстен. и Балчикъ гр. 22-24, Родосто и Одрينско 24—26.

« Мѣко Дунавско,	21—27.	
« Варненско, Балчиско	22—24.	
« Филибешко-Бургаско . .	23—25.	
Ирка Азофска, Одеска . . .	26—30.	
Кукурузъ Анадолскій	15—16.	
« Дунавскій	15—16	
« Михаличь (съ л. т. 130).		
Ячмикъ Дунавскій	15-16	
« румелійскій	16-17	
Овесъ Одескій	—	

БРАШНА.

Одески, съ л. т. 100, единътъ чувалъ отъ 1-во кач. гр. 134—140; отъ второ кач. гр. 122-128 Браилски едина чувалъ, съ л.т. 100, подъ знакъ 00000 гр. 116-118 подъ знакъ 0000 гр. 108 подъ знакъ 000 и 00½ 105, а подъ знакъ 00 и 0½ гр. 90-80 Галацки съ л.т. 100 1-о кач. гр. 108, 2-о и 3-о гр. 192-95. Мѣстни коравы и мѣки, съ л. т. 100, чувалътъ гр. 95-100.

ПЛАТНА И ПРЕЖДЫ.

Махудіи Т. клоди, съ л.т. 105.	6½	до	6—
« по хубавы	7	«	7⅞
« Мексикански	7⅜	«	8—
Лонклоти (астар.) леки хубавы	7½	«	
« « средни	6¾	«	7—
тежки »	6¼	«	6—
» хубавы	6½	«	7—
Валкеръ 8/14 Гр.	64	до	65 Пиастъ
Бжтервортъ Бржтеръ «	66	«	67 «
Харгли . . . . . « «	64	«	65 «
« таклитъ . . . . « «	62	«	—
Шадвичь Втора . . « «	—	«	54
« по долия «	51	«	—
М. М. . . . . «	57	до	58
Кронтоно таклитъ . . «	64	«	—
Клей . . . . . «	62	«	—
« . . . « . . 16/24	70	«	—
Клей . , сжщо . . «	82	«	—
Кронтонъ « . . . «	89	«	90
« таклитъ . . «	75	«	—
Ватеръ 8/14 . . . «	48	«	50
« 4/10 повтрон «	48	«	—
« « синя «	77	до	80
Мюлеръ 4/6 . . . «	47	«	49

КОЛОНИАЛНЫ.

Кафе ріо, съ л. т. 100; 100-тѣхъ ок. гр. 1400—1350; 2-о кач. 1260—1350; 3-о кач. 1100—1180; Мока оката гр. 16-17: съ л. т. 100. Захаръ, Гол. съ л.т. 100, кант. 215-217 — французска, л. т. 103, кант: 225-226 на главы отъ 5 килогр. 248 кантарътъ; на гр. отъ 3 килогр. до 2, съ л. т. 100, 252-255 кантар. Пиперъ, л. т. 104, оката гр. 7:20-8:30. Карамфилъ, л. т. 104, ок. гр. 25—30. Тежкъ л. т. 104, кантарътъ гр. 250—280. Сиклинъ венгалско, л. т. 100, ок. 140—145. Мадрасъ гр. 70-80. Газове американски кассата гр. 56-58. Спермацеты отъ 8—8½ килогр. кас. гр. 65—74, отъ 11 килогр. кас. гр. 95-100. Кжрмжзъ. л. т. 104. ок. гр. 34—37.

МЕТАЛЫ.

Чиликъ триестенски гр. 207—000 кассата л. т. 100. Желѣзо въ дамы кас. гр. 74—75.